

L'Organització Mundial del Comerç: Solució o Problema?

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

21/11/2005

Del 13 al 18 de desembre, l'**Organització Mundial del Comerç** (<http://www.wto.org/>) (OMC) celebrarà a Hong Kong la seva sisena **Conferència Ministerial** (http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min05_e/min05_e.htm). La reunió serà decisiva per al futur de l'economia mundial. Representants de més de 140 països es trobaran per avançar en les negociacions de l'anomenada **Ronda del Desenvolupament** (http://www.wto.org/english/tratop_e/dda_e/dda_e.htm) que es va iniciar a Doha (Qatar) l'any 2001. Tot i aquesta denominació, els veritables objectius de la Ronda són l'increment de la liberalització en el comerç internacional, en especial en alguns punts sensibles com són serveis públics de primera necessitat -educació, salut, provisió d'aigua, etc- i l'agricultura, incloses les patents de biodiversitat.

A fi d'avaluar i debatre les qüestions que es tractaran a Hong Kong el proper desembre, l'**Observatori del Deute en la Globalització** (<http://www.debtwatch.org/cat/>)(ODG) i la **Catedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC** (<http://www.catunesco.upc.es/>) van organitzar el passat dia 19 de novembre un seminari amb el títol de OMC: Solució o Problema?. Les dues grans virtuts de la jornada van consistir, d'una banda, en la capacitat dels ponents per traduir l'extrema complexitat dels problemes relacionats amb l'OMC al públic assistent i, de l'altra, en el fet de generar un autèntic debat entre dos economistes amb idees radicalment diferents sobre la manera d'enfocar els reptes de l'economia global.

Aparències i realitat de l'OMC La jornada es va obrir amb una conferència de Iolanda Fresnillo, membre de l'ODG i de la Catedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC que va aconseguir, amb un gran esforç de síntesi, fer entendre la història, naturalesa i finalitats de l'OMC des de la seva creació el 1995. En un principi, l'exposició de Fresnillo va adoptar un to descriptiu i va destacar que l'OMC 'té com a gran objectiu liberalitzar el comerç en tots els àmbits'. Les principals característiques de l'organització serien: el gran nombre de països que aplega -148 membres i 33 observadors dels 200 estats independents que hi ha en el món, la capacitat de sancionar aquells membres que no compleixin els acords -cap organització internacional ho pot fer de forma tan àgil i directa-, i finalment, l'assignació d'un vot a cadascun dels membres.

Aquesta darrera característica, va merèixer un aclariment. En principi semblaria que és un tret democràtic, ja que el vot de qualsevol membre val igual que el dels Estats Units. Això no succeeix en altres organismes com, per exemple, el **Banc Mundial** (<http://www.worldbank.org/>) on la capacitat de decisió de cada membre està relacionada amb l'aportació econòmica que fa. Fresnillo, però va posar de relleu que 'en el si de l'OMC s'han posat en pràctica estratègies i mecanismes de funcionament intern que contrarresten aquesta aparent sentit democràtic'. Segons va assenyalar, es tracta de mecanismes subtils com que els països més rics i amb interessos comuns es reuneixen en petit comitè per debatre els temes sense convidar els pobres. Igualment, en les reunions conjuntes, aquests darrers han d'aprovar comunicats i declaracions ministerials pactats prèviament pels països del primer món que apareixen 'a l'últim moment' sense donar marge de reacció als menys desenvolupats.

Una altra fórmula que tenen els països més rics per exercir un control real de l'OMC és amenaçar els països en desenvolupament amb represàlies econòmiques. Per altra banda, les grans transnacionals són presents a les cimeres de l'organització i exerceixen tot el seu poder de 'lobbies' a l'hora de prendre les grans decisions; sempre, naturalment, en clau neoliberal. Per tant, malgrat l'esquema 'un país un vot', és clar que les relacions de poder que existeixen en el món es reproduïxen a escala de l'OMC i el consens és forçat en benefici dels qui manen.

Tot i així, en el context actual els més rics no tenen la paraula de forma exclusiva. L'any 1999 es va formar el **G-20** (<http://www.g20.org/index.htm>) que agrupa les anomenades economies emergents així com països desenvolupats i el G-90, que aplega països més endarrerits. De fet, tots dos grups actuen moguts per interessos divergents ja que el G-20 té poc en comú amb el G-90 i l'agenda no la marca aquest darrer. Tal i com va concloure Iolanda Fresnillo: 'el gran oblidat de la Ronda de Doha és el desenvolupament'

Eradicarà la pobresa el lliure comerç? Aquesta va ser la pregunta plantejada simultàniament a Miren Etxezarreta, catedràtica d'Economia Aplicada de la **UAB** (<http://www.uab.cat/>) i a Gonzalo Bernardos, professor de Teoria Econòmica de la **UB** (<http://www.ub.edu/web/ub/ca/>), una pregunta que anava acompanyada d'una altra: Ens cal l'OMC?. Les posicions van ser força contraposades.

Gonzalo Bernardos va assenyalar que estem davant d'un gran canvi en l'economia mundial on 'el primer món té por de l'èxit de les economies emergents'. Per aquesta raó, va manifestar el seu convenciment que 'darrera l'aparent suport de l'OMC al lliure comerç s'amaga en realitat un plantejament defensiu i, per tant, proteccionista per preservar els privilegis de les economies del primer món'. El professor Bernardos va defensar obertament el lliure comerç sobre el que va dir 'és indiscutiblement un bon mitjà per eradicar la pobresa'. La seva afirmació va ser fonamentada en dades de la història econòmica que, en la seva opinió, 'demostrin que el foment de l'exportació ha estat i és una font de riquesa pels països'. Va dir que el gran objectiu és 'obrir encara més els mercats però en tots els sentits i no només parcialment'. A partir d'aquí va afirmar que, amb els plantejaments que té actualment, 'l'OMC no serveix per a res i la propera cimera de Hong Kong servirà per a ben poc'.

Miren Etxezarreta va refusar la idea 'que el comerç enriqueixi els països i que la liberalització financera i les exportacions siguin el motor del creixement'. La catedràtica d'Economia Aplicada va afegir que els països s'enriqueixen a partir de la creació d'una sòlida demanda interna i que l'estímul de les exportacions de molts països en desenvolupament -basades sovint en productes primaris- serveix 'per perpetuar la submissió'. Va citar el Japó, país que tan sols exporta el 10% de la seva producció i que ha esdevingut una de les principals economies del món amb aquest sistema. Va matisar l'afirmació anterior tot destacant que 'això no vol dir fer economies tancades sinó que l'exportació ha d'estar subordinada a les necessitats de la demanda interna'.

Etxezarreta va voler trencar el mite de la Xina competitiva. 'Ho és a base de salaris d'explotació i de la despreocupació pel medi ambient'. Sobre l'OMC va afirmar que 'vol dominar els estats i les seves polítiques sobiranes i reforçar la globalització neoliberal'. Però encara va anar més lluny quan va afirmar que 'de tota manera, el problema no és l'OMC sinó l'estructura de poder i dominació mundials per part del primer món, de la qual l'OMC n'és un reflex més'.

Rèpliques i contrarèpliques Gonzalo Bernardos va dir que 'a la llarga les exportacions acaben generant el capital que després es pot invertir en desenvolupar la demanda interna dels països' i va afegir que l'economia 'no és màgia instantània sinó que està configurada per processos lents, de vegades a llarg termini'. En aquest sentit va denunciar que des de posicions altermundialistes i de l'esquerra 'es demana un desenvolupament equitatiu i sostenible i que a sobre es vol tot per demà mateix'. Des del seu punt de vista aquests objectius són bons però no poden arribar tots de cop.

Miren Etxezarreta va respondre que 'els diners de les exportacions no van a la producció real sinó a pagar el deute'. Sobre les acusacions d'utopia que havia fet Bernardos, va dir que 'el món no hagués avançat mai sense les propostes de l'esquerra'. Va acabar amb una frase contundent: 'el desenvolupament sostenible no és possible amb el capitalisme'.

Els punts clau a Hong Kong Un dels aspectes que l'OMC vol impulsar a la **cimera de Hong Kong** (http://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min05_e/min05_e.htm) és la liberalització dels mercats agrícoles. El problema està en com fer-ho. La situació actual és que els països del nord demanen l'obertura dels mercats alimentaris però, al mateix temps, subvencionen generosament els seus agricultors i volen mantenir els aranzels per als productes que vénen del sud. En conseqüència, els camperols dels països en desenvolupament no poden competir en condicions d'igualtat amb els del nord. Els països del sud demanen que els seus productes alimentaris puguin accedir als mercats del nord i que s'acabin les subvencions als pagesos. Aquesta és una de les qüestions més delicades en el si de la Unió Europea, ja que els pagesos no hi estan disposats i amenacen amb grans mobilitzacions,

cas que es toqui el model vigent.

Es tracta d'un escenari complex en el què sembla que moure fitxa en qualsevol sentit suposi un perjudici segur per algun col·lectiu. Fabrizio Dogliotti, representant de la [Xarxa de Consum Solidari](http://www.xarxaconsum.net/i-pages/homepageRedirect.php) (<http://www.xarxaconsum.net/i-pages/homepageRedirect.php>), va sostenir en la seva intervenció que la solució passa 'perquè l'agricultura i l'alimentació, que són la base de la vida, no estiguin en el centre del mercat' i va reclamar la sobirania alimentària dels països. Sobre les subvencions va dir que són necessàries però no de la manera en què s'ha fet fins ara. En aquest sentit va posar de relleu que 'el 70% de les subvencions de la PAC -Política Agrària Comuna- va a parar a grans empreses agroalimentàries i no als pagesos'. Va apostar per 'un nou model de petita i mitjana producció que potenciï els circuits de comercialització locals'.

Sigui com sigui, algunes fonts apunten que, a Hong Kong, els països rics estarien disposats a transigir en les demandes sobre agricultura del G-20 -en definitiva només representa el 2% del PNB de la UE i el 1,4% dels EUA-. Ho farien, però a canvi de assegurar-se una obertura comercial en els serveis que tenen un gran pes en l'economia: el 73% del PNB dels EUA i 71% del PNB de la UE. Aquest va ser el tema que va tancar la jornada amb una exposició per part d'Antoni Verger, membre del Seminari d'Anàlisis de Polítiques Socials de l'UAB. Verger va dir que 'és obvi que els països més pobres no poden competir en aquest sector i que això significarà un nou factor de dependència'.

Adjunt

Mida

 Foto: Albert Punsola (https://www.sostenible.cat/sites/sostenible.cat/files/public/migraciudades/img/omc.jpg)	47.97 KB
---	-------------

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/noticia/lorganitzacio-mundial-del-comerc-solucio-o-problema-0>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/noticia/lorganitzacio-mundial-del-comerc-solucio-o-problema-0>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)



(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat



**Diputació
Barcelona**

(<http://www.diba.cat>)

Arxiu (/arxiu)

Continguts per categoria (/tagclouds/chunk/3)

Continguts per etiqueta (/tagclouds/chunk/1)

Continguts per municipi (/tagclouds/chunk/2)

Avís legal (<http://www.diba.cat/avislegal>)

Contacte (/formulari/contacte)

RSS (<https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=>)



(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)



(<http://www.twitter.com/xarxasost>)



(<http://youtube.com/xarxasost>)



([rss.xml](#))